

CBAC Uned 5: Astudiaeth o Athroniaeth Crefydd

Thema 1 y Fanyleb Heriau i Gred Grefyddol (Rhan 1)

A) Cred grefyddol fel cynnyrch y meddwl dynol – Sigmund Freud

Crefydd fel rhith a/neu niwrosis gan gyfeirio at niwrosis cyffredinol; llw gwreiddiol; Cymhleth Oedipws; cyflawni dymuniad ac ymateb yn erbyn diymadferthedd.

Tystiolaeth gefnogol gan gyfeirio at ailgyfeirio cymhlethion euogrwydd a chyfeirio at ddyheadau greddfol sy'n deillio o sail esblygiadol (Charles Darwin).

Heriau gan gynnwys diffyg tystiolaeth anthropolegol ar gyfer llw gwreiddiol; dim tystiolaeth seicolegol gadarn i gefnogi cymhleth Oedipws hollgyffredinol; mae'r sail dystiolaeth yn rhy gul.

Canllawiau Addysgu:

Mae'r adran hon yn gyfle i ymgeiswyr ystyried bwyso a mesur syniadau allweddol Freud mewn perthynas â chred grefyddol. Mae hefyd yn cynnwys cyfeiriad at dystiolaeth gefnogol mewn manau eraill mewn seicoleg fodern ynghylch ailgyfeirio cymhlethion euogrwydd, ond ni ddisgwylir i ymgeiswyr fod â gwybodaeth fanwl am seicoleg hyn, dim ond gwerthfawrogiad bod y damcaniaethau modern yn cefnogi honiadau gwreiddiol Freud. Dylid trin cyfeiriadau at Darwin yn yr un modd, h.y. gwerthfawrogiad o syniadau Darwin am esblygiad drwy ddethol naturiol fel proses o dyfu tuag at aeddfedrwydd fel bodau dynol – cael y gallu i ailgyfeirio greddf yr unigolyn er lles cynnal cydlyniant cymdeithasol. Dylai ymgeiswyr ystyried yr heriau i safbwynt Freud sydd yn y fanyleb hefyd e.e. diffyg tystiolaeth anthropolegol ac ati.

Adnoddau Defnyddiol

Adnoddau Hanfodol ar gyfer Addysgu (Trosolwg)

Os ydych am gael trosolwg cyflym o'r pwnc hwn sy'n benodol i'r bwrdd arholi, dechreuwch gyda chynllun gwaith CBAC sydd ar gael ar wefan yr adnoddau digidol – gweler Adnoddau – Digidol. Yma, ceir syniadau a gweithgareddau posibl ar gyfer myfyrwyr. Ceir rhai adnoddau digidol ardderchog (gweler yr ail a'r trydydd pwynt bwled isod) sy'n datblygu'r pwyntiau trafod. Yn olaf, mae Jordan, Lockyer a Tate yn cynnig gwybodaeth fanwl, gweler Adnoddau – Llyfrau. Er mwyn cyflwyno themâu AA2 NEU i ddatblygu sgiliau AA2, efallai byddai'n syniad i chi gyflwyno myfyrwyr i'r llyfrau a restrir gan Michael Palmer ac Anthony Storr.

Llyfrau:

Philosophy of Religion for A-Level - Jordan, Lockyer and Tate (Nelson Thornes, 2002, ASIN: B01HC1HAJ8) Pennod 9 – amlinellu safbwyntiau Freud ynglŷn â chrefydd. Mae'n gosod allan yr elfennau allweddol yn glir, gan ddefnyddio system pwyntiau bwled ac amlygu cysyniadau allweddol. Mae digon o gwestiynau i ennyn trafodaeth.

Freud and Jung on Religion - Michael Palmer (Routledge, 1997, ISBN-10: 0415147476) – mae'r adran gyntaf yn dadansoddi honiad Freud sy'n trafod crefydd fel niwrosis. Mae'r ail adran yn ystyried gwrthodiad Jung o honiadau Freud. Adnodd defnyddiol lle nad oes angen gwybodaeth flaenorol i'w ddeall.

Anthony Storr, Freud: A Very Short Introduction (Oxford: Oxford University Press, 2001, ISBN-10: 0192854550).

Digidol:

- http://resource.download.wjec.co.uk.s3.amazonaws.com/vtc/2017-18/17-18_2-24/u5-sow-year2-wjec.pdf - trosolwg da o'r rhan hon o'r fanyleb - syniadau defnyddiol ar gyfer addysgu'r gydran.
- http://resource.download.wjec.co.uk.s3.amazonaws.com/vtc/2016-17/16-17_2-18/wjec/en/pdf/freud-ao2.pdf - crynodeb defnyddiol o ddadleuon allweddol. Mae'n cynnwys amrywiaeth o ddyfyniadau defnyddiol ac addas gan Freud yn ogystal ag athronwyr eraill.
- <http://resources.wjec.co.uk/Pages/ResourceSingle.aspx?rId=2611> - taflen ac adnodd rhyngweithiol AA2 yn gwerthuso Freud.
- <https://spaces.hightail.com/space/378PUKQz0f/files/fi-9af7c6b8-96bf-4df6-b501-5585fb5e4125/fv-09e9c144-fdc3-4bec-9f0a-fc667eeaff1e/A%20level%20Theme%201%20A-C%20Critiques%20of%20religious%20belief%20RS%20Review%20April%202016.pdf> - map meddwl ardderchog sy'n cynnig trafodaeth feirniadol ynglŷn â'r dadleuon Cymdeithasegol a Seicolegol sy'n gysylltiedig â chred grefyddol. Mae'n cynnwys pwyntiau trafod pellach.
- [https://spaces.hightail.com/space/378PUKQz0f/files/fi-861adea8-181a-407a-ae7a-3c5c28212a3c/fv-a1411f7b-9080-4aa4-8eae-08be5bdb6181/A%20level%20Theme%201A%20Psychology%20of%20religion%20\(FREUD\)%20by%20Peter%20Manning%20%20from%20%20RS%20REVIEW%20Jan%202015.pdf](https://spaces.hightail.com/space/378PUKQz0f/files/fi-861adea8-181a-407a-ae7a-3c5c28212a3c/fv-a1411f7b-9080-4aa4-8eae-08be5bdb6181/A%20level%20Theme%201A%20Psychology%20of%20religion%20(FREUD)%20by%20Peter%20Manning%20%20from%20%20RS%20REVIEW%20Jan%202015.pdf) - erthygl gan Peter Manning yn RS Review yn 2015, sy'n edrych ar safbwynt Freud ynghylch cred grefyddol.
- <https://www.freud.org.uk/education/topic/10573/freud-and-religion/> - o Amgueddfa Freud yn Llundain. Mae'r erthygl yn defnyddio dyfyniadau a sylwadau er mwyn amlygu'r prif feysydd ym meddwl Freud ar grefydd. Ceir rhestr ddefnyddiol ynddo sy'n gallu ymestyn gwaith astudio.
- <http://www.philosophyofreligion.info/arguments-for-atheism/the-psycho-genesis-of-religion/sigmund-freud-religion-as-wish-fulfilment/> - gwefan sy'n cynnig mewnwelediad i waith Freud: crefydd yn cyflawni dymuniad. Mae gan y wefan nifer o ddolenni cyswllt defnyddiol i'r materion athronyddol sy'n codi yn y fanyleb Safon Uwch.

- <https://www.youtube.com/watch?v=PqsWcqATeLQ> - Fideo cwrs carlam sy'n trafod Freud a Jung.
- <http://www.nytimes.com/2007/09/09/magazine/09wwln-lede-t.html> - erthygl yn canolbwyntio ar waith Freud o'i fywyd diweddarach a'u waith ar Moses a Monotheistiaeth. Mae'n cynnwys sylwadau gan athronwyr eraill fel Nietzsche a Schopenhauer.
- <https://spaces.hightail.com/space/378PUKQz0f/files/fi-c95f2d52-04df-4e26-8f32-b2b750207aa1/fv-6eb380a4-76db-4033-a260-ac224e60c9ca/A%20Level%20A%20Freud%20Introducing%20Evaluation%20by%20gregbarkercoaching.com.docx> Dyfyniadau allweddol Freud gan Gregory Barker.
- <https://spaces.hightail.com/space/o6Fud/files/fi-5de997d8-1839-465e-991b-3f38d864fa25/fv-e1112ec2-7303-43f4-8ffa-63c59da491ad/A%20Level%20Theme%20D%20Freud%20Introducing%20Evaluation%20by%20gregbarkercoaching.com.docx> Crynodeb syml o feirniadaethau y gellir eu hanelu at Freud.
- <https://spaces.hightail.com/space/378PUKQz0f/files/fi-dae7273b-652f-40a7-9ef4-81b50f85ecf4/fv-4d793ae4-dd2c-4f7d-8d86-aadb511a1a46/A%20Level%20Theme%20%20A%20%20Freud%20%20Religious%20Belief%20as%20a%20Product%20of%20the%20Human%20Mind%20%20Hereford%20Sixth%20Form%20College%20from%20Youtub e.mp4> Fideo defnyddiol iawn gan Philosophy Ninja ar gael o Teacher Share Space – Hightail.com

YouTube help

- <https://www.youtube.com/watch?v=8barr3HpJeo&index=1&list=PL2ggVdhXSi oz6Wxrx5BGhMrXJltHSrRJ3&t=93s> - Ffocws ardderchog ar elfennau allweddol dadl Freud. Sleidiau manwl sydd wedi'u strwythuro'n dda.
- <https://www.youtube.com/watch?v=1U440mcseBE> - trafodaeth fywiog am safbwyntiau Freud ar grefydd. Mae'n gwneud cysylltiadau diwylliannol ac yn defnyddio delweddau i gefnogi ac esbonio cysyniadau allweddol.

CBAC Uned 5: Astudiaeth o Athroniaeth Crefydd

Thema 1 y Fanyleb Heriau i Gred Grefyddol (Rhan 1)

B) Cred grefyddol fel cynnyrch y meddwl dynol – Carl Jung

Mae crefydd yn angenrheidiol ar gyfer twf personol gan gyfeirio at: anymwybod cyffredinol; ymunigoli; archdeipiau; y Duw oddi mewn.

Tystiolaeth gefnogol gan gynnwys cydnabod bod crefydd yn ffynhonnell o gysur, a hyrwyddo meddylfryd personol a chymdeithasol bositif yn deillio o gred grefyddol.

Heriau gan gynnwys diffyg tystiolaeth empirig o gysyniadau Jungaidd a safbwyntiau lleihaol yn ymwneud â chred grefyddol yn deillio o dderbyn syniadau Jung.

Canllawiau Addysgu:

Mae ymgeiswyr yn cael cyfle i bwysu a mesur syniadau allweddol Jung mewn perthynas â chred grefyddol. Dylent hefyd gyfeirio at dystiolaeth gefnogol o seicoleg fodern, yn arbennig mewn perthynas â meddylfryd fel ffordd o weld y byd sy'n darparu realiti i'r unigolyn yn ogystal ag yn dorfol. Dylai ymgeiswyr ystyried yr heriau i farn Jung hefyd sydd yn y fanyleb e.e. diffyg tystiolaeth empirig i gefnogi cysyniadau Jungaidd ac ati.

Adnoddau Defnyddiol

Adnoddau Hanfodol ar gyfer Addysgu (Trosolwg)

Os ydych am gael trosolwg cyflym o'r pwnc sy'n benodol i'r bwrdd arholi, dechreuwch gyda chynllun gwaith CBAC sydd ar gael ar wefan yr adnoddau digidol – gweler Adnoddau – digidol. Yma, ceir syniadau a gweithgareddau posibl ar gyfer myfyrwyr. Ceir rhai adnoddau digidol ardderchog (gweler yr ail a'r trydydd pwynt bwled isod) sy'n datblygu'r pwyntiau trafod. Yn olaf, mae Jordan, Lockyer a Tate yn cynnig gwybodaeth fanwl, (gweler Adnoddau – Llyfrau). Er mwyn cyflwyno themâu AA2 NEU i ddatblygu sgiliau AA2, efallai byddai'n syniad i chi gyflwyno'r myfyrwyr i Michael Palmer: Freud a Jung ar Grefydd (gweler Adnoddau – Llyfrau).

Llyfrau:

Philosophy of Religion for A-Level - Jordan, Lockyer and Tate (Nelson Thornes, 2002, ISBN 0748743391) Pennod 9 – amlinellu safbwyntiau Freud ynglŷn â chrefydd. Mae'n gosod allan yr elfennau allweddol yn glir, gan ddefnyddio system pwyntiau bwled ac mae'n amlygu cysyniadau allweddol. Mae digon o gwestiynau i ennyn trafodaeth.

Freud and Jung on Religion - Michael Palmer (Routledge, 1997, ISBN-10: 0415147476) - mae'r adran gyntaf yn dadansoddi honiad Freud bod crefydd yn niwrosis. Mae'r ail adran yn ystyried gwrthodiad Jung o honiadau Freud. Adnodd defnyddiol lle nad oes angen gwybodaeth flaenorol i'w ddeall.

Digidol:

- http://resource.download.wjec.co.uk.s3.amazonaws.com/vtc/2017-18/17-18_2-24/u5-sow-year2-wjec.pdf - trosolwg da o'r rhan hon o'r fanyleb - syniadau defnyddiol ar gyfer addysgu'r gydran.
- [https://spaces.hightail.com/space/378PUKQz0f/files/fi-861adea8-181a-407a-ae7a-3c5c28212a3c/fv-a1411f7b-9080-4aa4-8eae-08be5bdb6181/A%20level%20Theme%20A%20Psychology%20of%20religion%20\(FREUD\)%20by%20Peter%20Manning%20%20from%20%20RS%20REVIEW%20Jan%202015.pdf](https://spaces.hightail.com/space/378PUKQz0f/files/fi-861adea8-181a-407a-ae7a-3c5c28212a3c/fv-a1411f7b-9080-4aa4-8eae-08be5bdb6181/A%20level%20Theme%20A%20Psychology%20of%20religion%20(FREUD)%20by%20Peter%20Manning%20%20from%20%20RS%20REVIEW%20Jan%202015.pdf) - erthygl o Challenging Religious Issues, Rhifyn 5, Haf 2014 – trafodaeth feirniadol o syniadau allweddol Jung a'i safbwyntiau am grefydd gan Philippe Dauphin.
- [https://spaces.hightail.com/space/o6Fud/files/fi-e79f77c9-e969-4cca-9f61-009281d2169d/fv-8347f1e4-1951-40eb-a03f-b3f0eee13844/A%20level%20Theme%20D%20Psychology%20of%20religion%20\(FREUD\)%20by%20Peter%20Manning%20%20from%20%20RS%20REVIEW%20Jan%202015.pdf](https://spaces.hightail.com/space/o6Fud/files/fi-e79f77c9-e969-4cca-9f61-009281d2169d/fv-8347f1e4-1951-40eb-a03f-b3f0eee13844/A%20level%20Theme%20D%20Psychology%20of%20religion%20(FREUD)%20by%20Peter%20Manning%20%20from%20%20RS%20REVIEW%20Jan%202015.pdf) - Erthygl Peter Manning yn RS Review yn 2015, yn edrych ar safbwynt Jung ynghylch cred grefyddol. Cynnwys sylwad defnyddiol ar Nietzsche; crefydd fel myth.
- <http://journalpsyche.org/jungian-model-psyche/> - cyfnodolyn manwl sy'n trafod pwyntiau allweddol damcaniaethau Jung.

YouTube help

- https://www.youtube.com/watch?v=AeftcdXPt_0&list=PL2ggVdhXSioz6Wxrx5BGhMrXJItHSrRJ3&index=2 - Ffocws ardderchog ar elfennau allweddol o ddadl Jung. Sleidiau manwl sydd wedi'u strwythuro a'u cyflwyno'n dda.
- <https://www.youtube.com/watch?v=RWB8Gx2i0R0> - y cyntaf o ddau glip o raglen ddogfen o 1984 gan y BBC ar Jung: Sea of Faith – rhoi trosolwg o fywyd a gwaith Jung.
- <https://www.youtube.com/watch?v=RaqMBFu54E0> - yr ail glip o 'Sea of Faith' ar Jung. Eithaf sych, ond digon o wybodaeth am safbwyntiau Jung ar grefydd.
- <https://www.youtube.com/watch?v=eTBS-2cloEI> Cyfweiliad Jung gyda'r BBC yn 1959.

CBAC Uned 5: Astudiaeth o Athroniaeth Crefydd

Thema 1 y Fanyleb Heriau i Gred Grefyddol (Rhan 1)

C) Materion yn ymwneud â gwrthod crefydd – Atheïstiaeth / Anffyddiaeth

Gwrthod y cred mewn duwdodau; y gwahaniaeth rhwng agnosticiaeth ac atheïstiaeth/anffyddiaeth. twf Atheïstiaeth/Anffyddiaeth Newydd (gwrth-theïstiaeth); ei brif feirniadaeth o grefydd: cred heb feddwl; safbwynt byd-eang plentynnaidd; mae'n llesteirio cynnydd gwyddonol.

Ymatebion crefyddol i'r her o Atheïstiaeth Newydd. grwpiau crefyddol yn gwrthod honiadau dilynwyr Atheïstiaeth Newydd sy'n dweud nad yw gwyddoniaeth a chrefydd yn cydweddu â'i gilydd; cynnydd mewn gweithgarwch crefyddol ffundamentalaid yn ymwneud â moesoldeb a'r gymuned; cynnydd ym mhresenoldeb apolegwyr crefyddol yn y cyfryngau.

Canllawiau Addysgu:

Bydd angen i ymgeiswyr esbonio sut mae mudiadau mwy diweddar wedi codi sy'n gwrthod crefydd. Bydd angen iddynt ddeall yn glir y gwahaniaethau athronyddol rhwng agnosticiaeth ac atheïstiaeth a gallu esbonio'r rhesymau dros dwf Atheïstiaeth Newydd. Dylai ymgeiswyr ddangos ymwybyddiaeth o'r ymatebion i Atheïstiaeth Newydd hefyd a gallu mynegi pam mae'r ymatebion hyn wedi digwydd. Byddai ystyried gweithiau dilynwyr Atheïstiaeth Newydd fel *The End of Faith* gan Harris (Simon & Schuster), *The God Delusion* gan Dawkins (Black Swan) *Breaking the Spell* gan Dennett (Penguin) a *God is not Great* gan Hitchens (Atlantic Books) yn ddefnyddiol i ganolfannau er mwyn paratoi ymgeiswyr ar gyfer y maes hwn o'r fanyleb, er na fydd cwestiwn yn cael ei osod ar ddilynwr penodol y mudiad hwn.

Adnoddau Defnyddiol

Os ydych am gael trosolwg cyflym o'r pwnc sy'n benodol i'r bwrdd arholi, dechreuwch gyda throsolwg CBAC sydd ar gael ar wefan yr adnoddau digidol. Yma, ceir syniadau a gweithgareddau posibl ar gyfer myfyrwyr. Ceir adnoddau ychwanegol ardderchog ar wefan adnoddau digidol CBAC - (gweler yr ail, trydydd, pedwerydd a'r pumed pwynt bwled) sy'n datblygu'r pwyntiau trafod. Ceir amrywiaeth eang o erthyglau a chlipiau yn trafod yr is-thema hon. Er mwyn cyflwyno themâu AA2 NEU i ddatblygu sgiliau AA2, efallai byddai'n syniad i chi gyflwyno myfyrwyr i *The Dawkins Delusion* - Alistair McGrath a Joanna Collicutt McGrath (SPCL, 2007). Gweler Adnoddau – Llyfrau.

Llyfrau:

Alister McGrath and Joanna Collicutt McGrath , The Dawkins Delusion (London: SPCK, 2007, ISBN 0281059276) – gwerthusiad o syniadau Richard Dawkins ynglŷn â chrefydd. Yn gofyn cwestiynau pwysig am y berthynas rhwng gwyddoniaeth a chrefydd.

Digidol:

- http://resource.download.wjec.co.uk.s3.amazonaws.com/vtc/2017-18/17-18_2-24/u5-sow-year2-wjec.pdf - trosolwg da o'r rhan hon o'r fanyleb - syniadau defnyddiol ar gyfer addysgu'r gydran.
- http://resource.download.wjec.co.uk.s3.amazonaws.com/vtc/2016-17/16-17_2-18/wjec/en/atheism-ao1.html - taflen gyfeirio pdf ardderchog yn ymateb i gwestiwn ar y gwahaniaethau rhwng atheïstiaeth ac agnosticiaeth.
- http://resource.download.wjec.co.uk.s3.amazonaws.com/vtc/2016-17/16-17_2-18/wjec/en/pdf/atheism-ao1.pdf - pdf AA1 ardderchog i gyd-fynd â'r adnodd uchod. Diffiniadau a dyfyniadau defnyddiol. Arwain y drafodaeth i Atheïstiaeth Newydd.
- http://resource.download.wjec.co.uk.s3.amazonaws.com/vtc/2016-17/16-17_2-18/wjec/en/atheism-ao2.html - tudalen ryngweithiol a pdf defnyddiol ar gyfer AA2, ar Atheïstiaeth Newydd.
- http://resource.download.wjec.co.uk.s3.amazonaws.com/vtc/2016-17/16-17_2-18/wjec/en/pdf/atheism-ao2.pdf - gwerthusiad ardderchog ar gyfer AA2 ar Atheïstiaeth Newydd.
- <https://spaces.hightail.com/space/378PUKQz0f/files/fi-fd1c255d-65bd-4856-943a-d936f506bc50/fv-ccefd9b8-7453-47f5-bfc4-51d26838bd50/A%20level%20Theme%20C%20Atheism%20by%20%20Sarah%20Tyler%20for%20RS%20Review%20%20Jan%202005.pdf> - erthygl gan Sarah K. Tyler ar gyfer RS Review Ionawr 2005, yn gofyn ai Atheïstiaeth yw'r esboniad symlaf.
- <https://spaces.hightail.com/space/378PUKQz0f/files/fi-87f9d679-df92-48ec-8e6b-dc1ecee02bbd/fv-3ee6ef46-7263-4400-8e76-906302cbb508/A%20level%20Theme%20C%20New%20Atheism%20RS%20Review%20Sept%202013.ppt> - RS review: cyflwyniad wyth sleid ar Atheïstiaeth Newydd – ffocws defnyddiol ar unigolion, dadleuon a beirniadaethau allweddol.
- <https://spaces.hightail.com/space/378PUKQz0f/files/fi-cac6c7e0-f64e-47f9-92a5-0ce81151412a/fv-1f48a843-4936-4b3c-b55d-19240236d83a/A%20level%20Theme%20C%20New%20Atheism%20poster%20RS%20REVIEW%202013.pdf> - poster yn amlinellu'r dadleuon allweddol ar Atheïstiaeth Newydd. Ffocws defnyddiol i'r ystafell ddosbarth ar bwyntiau allweddol.
- <http://www.iep.utm.edu/n-atheis/> - the Internet Encyclopaedia of Philosophy - yn cynnig mewnolwg ar amrywiaeth o faterion athronyddol fel Atheïstiaeth Newydd. Rhoi trosolwg da ac wedyn yn cynnig penodau sy'n trafod yr amrywiaeth o faterion.
- <https://www.iep.utm.edu/religion/#SH4d> - the Internet Encyclopaedia of Philosophy – yn cwmpasu amrywiaeth o faterion. Yn yr achos hwn, trafod yr her o wyddoniaeth a chydlynid Theistiaeth.

- <https://www.theguardian.com/commentisfree/2006/may/03/cananatheistbeafundamenta> erthygl bwysig gan A.C. Grayling lle mae'n cwestiynu cael ei alw'n atheist.

YouTube help

- <https://www.youtube.com/watch?v=3LGm0iWPC80&t=8s> Gwylwch Richard Dawkins ac Alister McGrath yn trafod gyda'i gilydd.
- <https://www.youtube.com/watch?v=o3VSGHvNXhg&index=3&list=PL2ggVdhXSioz6Wxrx5BGhMrXJItHSrRJ3> - trafodaeth ardderchog ar Atheïstiaeth Newydd - gellir prynu'r ffilm lawn o wefan "philosophy ninja".
- <https://www.youtube.com/watch?v=TdDp0QFOY9w&index=4&list=PL2ggVdhXSioz6Wxrx5BGhMrXJItHSrRJ3> - Ymatebion crefyddol i'r her o Atheïstiaeth Newydd – trafodaeth glir o'r ymatebion crefyddol y gellir eu defnyddio yn y dosbarth neu fel deunydd adolygu gan fyfyrwyr - eto rhaid prynu'r ffilm o wefan Philosophy Ninja.
- <https://www.youtube.com/watch?v=iUUpvrP-gzQ> - Ricky Gervais – Cyfweiliad 'Unbelievers'.
- <https://www.youtube.com/watch?v=nfIBEJYZG7o> - Richard Dawkins a Ricky Gervais yn trafod crefydd.
- https://www.youtube.com/results?search_query=alister+mcgrath+science - dewis o fideos am Alister McGrath a'i ddadleuon ynglŷn â chrefydd a gwyddoniaeth.
- <https://www.youtube.com/watch?v=WZ7aMRFYAnI> - clip gan y clerigwr Mwslimaidd - Dr. Shabir Ally - sut i ymateb i atheist. Mae clipiau eraill ar gael hefyd.

CBAC Uned 5: Astudiaeth o Athroniaeth Crefydd

Thema 2 y Fanyleb Y Profiad Crefyddol (Rhan 2)

A) Dylanwad profiad crefyddol ar arferion crefyddol a ffydd

Gwerth i'r gymuned crefyddol yn cynnwys: cadarnhad o system gred; hyrwyddo system gwerth ffydd; cryfhau cydlyniant cymuned crefyddol.

Gwerth i'r unigolyn yn cynnwys adfer ffydd; cryfhau ffydd yn wyneb gwrthwynebiad; adnewyddu ymrwymiad i ddelfrydau ac athrawiaethau crefyddol.

Canllawiau Addysgu:

Dylai ymgeiswyr ddangos gwybodaeth a dealltwriaeth o werth profiad crefyddol i gymunedau crefyddol yn yr adran hon. Mae'r defnydd o enghreifftiau perthnasol o un traddodiad crefyddol neu fwy yn allweddol i'r adran hon. Mae angen dangos dealltwriaeth o sut mae gwahanol brofiadau yn gallu dilysu'r traddodiad i'r gymuned. Gall canolfannau gyfeirio at ddigwyddiadau fel ymddangosiad ffigyrau crefyddol allweddol mewn gweledigaethau fel un enghraifft o gadarnhau system gred. Yn yr un modd, gellir defnyddio'r profiad o ddigwyddiad gwyrthiol i ddangos yr effaith ar y gymuned crefyddol o ran cryfhau cydlyniant y gymuned. O ran ystyried dylanwad profiad crefyddol ar yr unigolyn, dylai ymgeiswyr allu esbonio sut mae profiadau o'r fath yn gallu cryfhau ffydd yr unigolyn (fel yn achos profiadau cyfriniol) neu gadarnhau ymrwymiad i ddelfrydau neu athrawiaethau crefyddol (fel sy'n gallu digwydd mewn tröedigaeth neu brofiad adfywio crefyddol). Nid oes disgwyl i ymgeiswyr ddarparu esboniadau damcaniaethol hir o'r profiadau crefyddol - yr hyn sy'n bwysig yw dylanwad profiadau o'r fath ar arferion crefyddol a ffydd.

Adnoddau Defnyddiol

Os ydych am gael trosolwg cyflym o'r pwnc sy'n benodol i'r bwrdd arholi, dechreuwch gyda throsolwg CBAC sydd ar gael ar wefan yr adnoddau digidol. Yma, ceir syniadau a gweithgareddau posibl ar gyfer myfyrwyr. Mae Jordan, Lockyer a Tate yn cynnig gwybodaeth fanwl a Mel Thompson a Peter Vardy yn cynnig adnoddau llawn gwybodaeth a darllenadwy iawn (gweler Adnoddau – Llyfrau).

Er mwyn cyflwyno themâu AA2 NEU i ddatblygu sgiliau AA2, efallai byddai'n syniad i chi gyflwyno myfyrwyr i'r drafodaeth gan Dr. William Lane Craig (gweler Digidol – YouTube help)

Llyfrau:

Philosophy of Religion for A-Level - Jordan, Lockyer and Tate (Nelson Thornes, 2002, ISBN 0748743391) Pennod 6 – adnodd defnyddiol. Mae'n gosod allan yr elfennau allweddol yn glir, gan ddefnyddio system pwyntiau bwled ac amlygu'r cysyniadau allweddol. Mae digon o gwestiynau i ennyn trafodaeth.

Philosophy of Religion 5, Revelation and Religious Experience - Jonathan Webber (Abacus, 1995 ISBN 1898653119).

An Introduction to the Philosophy of Religion - Brian Davies (OPUS, 1993, ISBN 0199263477) Pennod 7 – adolygiad beirniadol o brofiadau crefyddol.

Teach Yourself Philosophy of Religion – Mel Thompson (Hodder and Stoughton, 2003, ISBN 0340867574), Pennod 1 – canllaw darllenadwy llawn gwybodaeth.

The Puzzle of God – Peter Vardy (Fount, 1999, ISBN 0006281435) Pennod 17 - adnodd darllenadwy iawn.

Digidol:

- http://resource.download.wjec.co.uk.s3.amazonaws.com/vtc/2017-18/17-18_2-24/u5-sow-year2-wjec.pdf - trosolwg da o'r rhan hon o'r fanyleb - syniadau defnyddiol ar gyfer addysgu'r gydran.
- <http://www.mel-thompson.co.uk/Notes%20for%20Students/Religious%20experience.html> - trafodaeth eglur, ddefnyddiol a manwl ar amrywiaeth o faterion a chysyniadau'n ymwneud â phrofiadau crefyddol.
- <https://www.truetube.co.uk/film/pauls-conversion> - dyma wefan defnyddiol iawn gyda digon o drafodaeth ar ffurf ffilmiau byrion ar amrywiaeth o destunau. Rhaid cofrestru, sy'n rhad ac am ddim.
- <http://resources.wjec.co.uk/Pages/ResourceSingle.aspx?rId=2107> -tudalen adnoddau CBAC sy'n cynnwys amrywiaeth o ddeunyddiau'n canolbwyntio ar y profiad crefyddol.
- http://www.st-marys-centre.org.uk/resources/challengingreligiousissues/Issue%201_ChallengingReligiousIssues.pdf - yr ail erthygl yn yr adnodd wedi'i hysgrifennu ar gyfer U2, sy'n trafod ymchwil i'r Profiad Crefyddol yn China: The Alister Hardy Project. Gweler http://resources.hwb.wales.gov.uk/VTC/2012-13/27082013/ChallengingReligiousIssues/en/1_Challenging_Religious_Issues_English.pdf
- <https://www.thestudentroom.co.uk/revision/religious-education/miracles> - adnodd adolygu gwerthfawr.
- <https://www.slideshare.net/a.horsley/revision-rel-experience> - cyflwyniad adolygu 'slideshare' – rhoi trosolwg o'r Profiad Crefyddol.
- <https://www.youtube.com/watch?v=kYvaYajFgfs> Mae cymdeithas Alister Hardy'n canolbwyntio ar werth y profiad crefyddol i unigolion. Mae'r fideo'n enghraifft arbennig o effaith unigol profiadau crefyddol.

YouTube help

- <https://www.youtube.com/watch?v=AYc4hmrHthg> - sylwad oddi wrth Dr. William Lane Craig, yn trafod y cysyniad o ymddiriedaeth neu ddiffyg ymddiriedaeth mewn profiadau crefyddol.

Thema 2 y Fanyleb Y Profiad Crefyddol (Rhan 2)

Gwyrthiau – diffiniadau:

Sant Thomas Aquinas (gwyrthiau'n wahanol i'r drefn arferol), David Hume (tramgwyddiad deddf natur), R.F. Holland (gwyrth amodoldeb), Richard Swinburne (arwyddocâd crefyddol). Ystyried rhesymau pam mae credinwyr yn derbyn bod gwyrthiau'n digwydd: tystiolaeth o destunau cysegredig; cadarnhad o draddodiadau ffydd; profiad personol.

Canllawiau Addysgu:

Gofynnir i ymgeiswyr esbonio'n glir sut mae gwyrthiau'n cael eu diffinio'n wahanol gan nifer o wahanol athronwyr. Mae ymgeiswyr yn cael cyfle i werthfawrogi sut mae syniadau am yr hyn sy'n diffinio gwyrth wedi datblygu dros amser a dylent allu nodi ac esbonio'r datblygiadau hyn. Dylai ymgeiswyr ddeall safbwynt Aquinas ar wyrthiau, sut maent yn ddigwyddiadau sy'n mynd y tu hwnt i drefn arferol natur, ond nad ydynt yn gwbl groes i natur gan yr ystyrir eu bod yn cyd-fynd â threfn gyffredinol natur fel y'i hordeiniwyd gan Dduw. Dylent werthfawrogi hefyd bod diffiniad Hume yn ddatblygiad o hyn, sef bod pob honiad o wyrth yn torri deddfau natur. Ymhellach, mae diffiniadau Holland – sef bod gwyrthiau'n gyfystyr â chyd-ddigwyddiadau a Swinburne - bod rhaid i wyrthiau gael arwyddocâd crefyddol i gael eu galw'n hynny, yn dangos nodweddion a fydd yn cefnogi neu'n gwadu'r honiad y gall gwyrthiau ddigwydd.

Adnoddau Defnyddiol

Os ydych am gael trosolwg cyflym o'r pwnc sy'n benodol i'r bwrdd arholi, dechreuwch gyda throsolwg CBAC sydd ar gael ar wefan yr adnoddau digidol. Yma, ceir syniadau a gweithgareddau posibl ar gyfer myfyrwyr. Mae Jordan, Lockyer a Tate yn cynnig gwybodaeth fanwl a Mel Thompson a Peter Vardy yn cynnig adnoddau llawn gwybodaeth a darllenadwy iawn (gweler Adnoddau – Llyfrau).

Er mwyn cyflwyno themâu AA2 NEU i ddatblygu sgiliau AA2, efallai byddai'n syniad i chi gyflwyno myfyrwyr i'r trafodaethau yn adnoddau CBAC (gweler y pedwerydd a'r pumed pwynt bwled o dan Adnoddau Digidol).

Llyfrau:

WJEC/Eduqas Religious Studies for A level Year 2 and A2 Philosophy of Religion – Peter Cole and Karl Lawson (Illuminate, 2018, ISBN 191120839X), Pennod 2 – Yr adnodd sydd wedi'i gymeradwyo sy'n ymdrin â phob elfen o'r fanyleb.

The Puzzle of God – Peter Vardy (Fount, 1999, ISBN 0006281435) Pennod 17 - adnodd darllenadwy iawn.

Teach Yourself Philosophy of Religion – Mel Thompson (Hodder and Stoughton, 2003, ISBN 0340867574), Pennod 6 – canllaw darllenadwy llawn gwybodaeth.

An Introduction to the Philosophy of Religion - Brian Davies (OPUS, 1993, ISBN 0199263477) Pennod 10 – adolygiad beirniadol o wyrthiau.

Philosophy of Religion for A-Level - Jordan, Lockyer and Tate (Nelson Thornes, 2002, ISBN 0748743391) Pennod 12 – adnodd defnyddiol. Mae'n gosod allan yr elfennau allweddol yn glir, gan ddefnyddio system pwyntiau bwled ac amlygu'r cysyniadau allweddol. Mae digon o gwestiynau i ennyn trafodaeth.

WJEC A2 Religious Studies – Study and Revision Guide – Delyth Ellerton-Harris (Illuminate, 2013, ISBN 1908682108), Pennod 3. Testun defnyddiol iawn ynglŷn â diffiniadau 'gwyrrth' a'r gefnogaeth a'r heriau iddynt.

Digidol:

- http://resource.download.wjec.co.uk.s3.amazonaws.com/vtc/2017-18/17-18_2-24/u5-sow-year2-wjec.pdf - trosolwg da o'r rhan hon o'r fanyleb - syniadau defnyddiol ar gyfer addysgu'r gydran.
- http://resource.download.wjec.co.uk.s3.amazonaws.com/vtc/2016-17/16-17_2-18/wjec/en/pdf/miracles-ao1.pdf - adnodd rhyngweithiol cryno am bosibilrwydd gwyrthiau.
- http://resource.download.wjec.co.uk.s3.amazonaws.com/vtc/2016-17/16-17_2-18/wjec/en/pdf/miracles-ao1.pdf - pdf defnyddiol iawn sy'n trafod gwyrthiau.
- http://resource.download.wjec.co.uk.s3.amazonaws.com/vtc/2016-17/16-17_2-18/wjec/en/pdf/miracles-ao2.pdf - adnodd rhyngweithiol gwerthusol ynghylch p'un a yw'n afresymol credu mewn gwyrthiau ai peidio.
- http://resource.download.wjec.co.uk.s3.amazonaws.com/vtc/2016-17/16-17_2-18/wjec/en/pdf/miracles-ao2.pdf - pdf gwerthusol ar gyfer AA2: a yw'n afresymol credu mewn gwyrthiau ai peidio.
- <https://philosophydungeon.weebly.com/hare.html> - traethawd cynhwysfawr rhwng R.M. Hare ac Antony Flew. Mae Hare yn cyflwyno'r cysyniad o 'bliks' fel dameg ynghylch y defnydd o iaith grefyddol. Mae'n cynnwys dadansoddiad defnyddio, trafodaeth bellach ac enghreifftiau. Mae'r wefan i gyd yn hygyrch iawn.
- <https://spaces.hightail.com/space/bzyMpipoid/files/fi-a7083936-10f6-4c04-85e6-4c2087786a80/fv-61795fe7-87a8-4ed8-b0b1-69aae73b5f10/A%20Level%20Theme%20B%20%20BBC%20Radio%20%20-%20In%20Our%20Time%20-%20Miracles.mp3> - ffeil mp3 i'w lwytho i lawr o 'In Our Time' BBC Radio Four ynglŷn â gwyrthiau.
- <https://www.thestudentroom.co.uk/revision/religious-education/miracles> - adnodd adolygu gwerthfawr.

YouTube help

- <https://www.youtube.com/watch?v=OQSNhk5ICTI> - enghraifft y gall arwain trafodaeth ynghylch beth yw gwyrth.
- <https://www.youtube.com/watch?v=JtfPp4o8SYA&index=4&list=PL2ggVdhXSioyz-PaKtRnzChOVVgXp4Wi> -fideo addysgiadol ardderchog o Philosophy Ninja ar gyfer U2 yn rhoi dadleuon cyffredino o blaid cred mewn gwyrthiau.
- <https://www.youtube.com/watch?v=nXQlvr316bY&index=1&list=PL2ggVdhXSioyz-PaKtRnzChOVVgXp4Wi> - fideo manwl a phenodol ar gyfer U2 ar ddiffiniadau athronyddol o wyrthiau o Philosophy Ninja.
- <https://www.youtube.com/watch?v=WY-pDCyq5GI> - stori Bernadette o Lourdes fel enghraifft o wyrth.
- <https://www.youtube.com/watch?v=zptqZ68F2dU> - cyfweliad gyda Fabrice Muamba, defnyddiol fel enghraifft o wyrth.

Adnoddau eraill

Gwyrthiau Beiblaidd: Genesis 1: 1–31; Marc 5:1-20; Mathew 14: 22-33; Exodus 7:14-11;10; Exodus 14; Mathew 14: 13-21; Ioan 11:1-44; Josua 10; Luc 24.

Actau 9:1-18 – Tröedigaeth Sant Paul
Mathew 3 – Bedydd Iesu

CBAC Uned 5: Astudiaeth o Athroniaeth Crefydd

C) Astudiaeth gymharol o waith dau ysgolhaig allweddol o fewn ac oddi allan i'r traddodiad Cristnogol, a'u safbwyntiau cyferbyniol ar bosibilrwydd bodolaeth gwyrthiau

David Hume – ei amheuon ynglŷn â gwyrthiau gan gynnwys ei heriau i gred yn seiliedig ar dystiolaeth; hygredd tystion; pobl sydd â thuedd i gredu; honiadau ffydd sy'n tueddu i wrthddweud ei gilydd.

Richard Swinburne – amddiffyn gwyrthiau, gan gynnwys ei ddiffiniadau o ddeddfau naturiol, a'i ymateb yn gwrth-ddweud dadleuon Hume yn ymwneud â honiadau ffydd sy'n tueddu i wrthddweud ei gilydd a hygredd tystion.

Canllawiau Addysgu:

Yn yr adran hon mae angen i ymgeiswyr allu cymhwyso'r wybodaeth a gafwyd yn 2B a dangos eu bod yn deall sut y gellir cymharu safbwyntiau Hume a Swinburne, a beth maent yn ei ddatgelu am ddealltwriaeth o wyrthiau o fewn ac oddi allan i'r traddodiad Cristnogol. Disgwylir y bydd gan ymgeiswyr wybodaeth a dealltwriaeth fanwl o'r safbwyntiau ar wyrthiau gan y ddau athronydd er mwyn gallu gwneud cymariaethau clir rhyngddynt.

Adnoddau Defnyddiol

Os ydych am gael trosolwg cyflym o'r pwnc sy'n benodol i'r bwrdd, dechreuwch gyda throsolwg CBAC sydd ar gael ar wefan yr adnoddau digidol. Yma, ceir syniadau a gweithgareddau posibl ar gyfer myfyrwyr. Mae Mel Thompson a Brian Davies yn cynnig adnoddau llawn gwybodaeth a darllenadwy iawn (gweler Adnoddau - Llyfrau).

Er mwyn cyflwyno themâu AA2 NEU i ddatblygu sgiliau AA2, efallai byddai'n syniad i chi gyflwyno myfyrwyr i'r drafodaeth rhwng David Hume a Richard Swinburne (gweler Adnoddau – YouTube help).

Llyfrau:

WJEC/Eduqas Religious Studies for A level Year 2 and A2 Philosophy of Religion – Peter Cole and Karl Lawson (Illuminate, 2018, ISBN 191120839X), Pennod 2 – Yr adnodd sydd wedi'i gymeradwyo sy'n ymdrin â phob elfen o'r fanyleb.

Teach Yourself Philosophy of Religion – Mel Thompson (Hodder and Stoughton, 2003, ISBN 0340867574), Pennod 6 – canllaw darllenadwy llawn gwybodaeth.

An Introduction to the Philosophy of Religion - Brian Davies (OPUS, 1993, ISBN 0199263477).

Digidol:

- http://resource.download.wjec.co.uk.s3.amazonaws.com/vtc/2017-18/17-18_2-24/u5-sow-year2-wjec.pdf - trosolwg da o'r rhan hon o'r fanyleb - syniadau defnyddiol ar gyfer addysgu'r gydran.
- http://www.qcc.cuny.edu/SocialSciences/ppecorino/INTRO_TEXT/Chapter%203%20Religion/CH-3-Documents/ch3-Swinburne-possibility-Miracles.pdf - adnodd defnyddiol iawn sy'n canolbwyntio ar erthygl Richard Swinburne ar y posibilrwydd o wyrthiau.
- <https://www.thestudentroom.co.uk/revision/religious-education/miracles> - adnodd adolygu gwerthfawr.
- <https://revisionworld.com/a2-level-level-revision/religious-studies/philosophy-religion/miracles/concept-miracles> - adnodd adolygu arall sy'n canolbwyntio ar Hume a'r beirniadaethau yn ei erbyn. Ar ffurf pwyntiau bwled defnyddiol.
- <https://philosophyfinds.wordpress.com/2017/05/25/richard-swinburne-miracles/> - adnodd U2, pwyntiau bwled yn canolbwyntio ar ddadl Swinburne dros gred mewn gwyrthiau.
- <https://www.slideshare.net/a.horsley/revision-miracles> - adnodd sy'n trafod y pwyntiau allweddol sy'n gysylltiedig â Gwyrthiau. Mae'n cynnwys Hume, dadleuon ymarferol a Swinburne.

YouTube help

- <https://www.youtube.com/watch?v=u9OzarqbChc&index=2&list=PL2ggVdhXSioyz-PaKtRnzChOVVVgXp4Wi> - fideo addysgiadol ardderchog gan Philosophy Ninja ar yr heriau i'r gred mewn gwyrthiau, gan gyfeirio at David Hume.
- <https://www.youtube.com/watch?v=T35h8xV3hM0&list=PL2ggVdhXSioyz-PaKtRnzChOVVVgXp4Wi&index=3> - fideo addysgiadol ardderchog gan Philosophy Ninja ar yr heriau i'r gred mewn gwyrthiau.
- <https://www.youtube.com/watch?v=BQ2qjVkJm6s> - rhaglen ddogfen ddiddorol yn cynnwys trafodaeth ar David Hume a'i ddamcaniaeth gwybodaeth gan Andrew Marr ar gyfer Explore – BBC.
- https://www.youtube.com/watch?v=BpkRh3qVh_Y - podlediad i'w lwytho i lawr o 'In Our Time' BBC Radio Four ynglŷn â David Hume.
- <https://www.youtube.com/watch?v=23YMT3SJ-l8&t=27s> - rhan derfynol cyfweiliad gyda Richard Swinburne lle mae'n siarad am wyrthiau.

Adnoddau eraill

- <http://podcasts.ox.ac.uk/lecture-16-david-hume-introduction-miracles> - darlith gychwynnol yn trafod David Hume, yn enwedig 'Of Miracles'. Cynnig dehongliadau gwahanol o ddadl Hume.
- <http://podcasts.ox.ac.uk/lecture-18-humes-miracles-part-2> - darlith yn rhoi trosolwg o ddadl Hume.

Thema 3 y Fanyleb Iaith Grefyddol (Rhan 1)

A) Problemau cynhenid iaith grefyddol

Cyfyngiadau ieithyddol ar gyfer cysyniadau traddodiadol o Dduw, er enghraifft bod anfeidrol ac oesol; her i destunau cysegredig a datganiadau crefyddol ar y sail eu bod yn annealladwy; yr her nad yw iaith grefyddol yn sylfaen nac yn brofiad cyffredinol a rennir; y gwahaniaeth rhwng iaith wybyddol ac iaith anwybyddol.

Canllawiau Addysgu:

Dylai ymgeiswyr allu esbonio pam yr ystyrir bod iaith grefyddol yn cynnwys problemau cynhenid a beth yw'r problemau hynny. Dylai ymgeiswyr ddangos gwybodaeth a dealltwriaeth o'r cysyniadau traddodiadol o Dduw a pham mae'r rhain yn peri anawsterau i athronwyr yn sgil cyfyngiadau iaith pobl sy'n seiliedig ar brofiad meidrol bodau dynol. Dylai ymgeiswyr ddangos dealltwriaeth glir hefyd o'r gwahaniaethau rhwng iaith wybyddol ac iaith anwybyddol a gallu esbonio beth yw goblygiadau'r gwahaniaethau hyn ar gyfer deall iaith grefyddol.

Adnoddau Defnyddiol

Os ydych am gael trosolwg cyflym o'r pwnc sy'n benodol i'r bwrdd arholi, dechreuwch gyda throsolwg CBAC sydd ar gael ar wefan yr adnoddau digidol. Yma, ceir syniadau a gweithgareddau posibl ar gyfer myfyrwyr. O ran adnoddau, mae llyfrau'n cynnig trosolwg, crynodeb a ffocws adolygu ardderchog ar y mater. Er mwyn cyflwyno materion AA2, gweler y 4ydd pwynt bwled o dan Adnoddau Digidol.

Llyfrau:

Philosophy of Religion 1 – Religious Language - Peter Cole a John Lee (Abacus, 2007, ISBN 1898653054) – llyfr Safon Uwch penodol sy'n astudio'r materion allweddol ac yn cynnwys diagramau crynhoi a chyngor.

WJEC A2 Religious Studies – Study and Revision Guide – Delyth Ellerton-Harris (Illuminate, 2013, ISBN 1908682108), Pennod 2 - – mae'n cynnig gwybodaeth yn ogystal ag adolygu trwy ddiagramau, a chwestiynau arddull arholiad. Mae'r crynodeb o'r uned yn cynnig sbardun gweledol ar gyfer gwybodaeth allweddol.

Digidol:

- http://resource.download.wjec.co.uk.s3.amazonaws.com/vtc/2017-18/17-18_2-24/u5-sow-year2-wjec.pdf - trosolwg da o'r rhan hon o'r fanyleb - syniadau defnyddiol ar gyfer addysgu'r gydran.
- <http://peped.org/philosophicalinvestigations/handout-religious-language/> Cyflwyniad da i brif faterion iaith grefyddol.
- <https://www.iep.utm.edu/rel-lang/> Mae cyflwyniad yr erthygl hon yn adnodd gwerthfawr i ddangos sut y gall materion yn ymwneud ag iaith grefyddol fod yn broblematig i'r crefyddau Abrahamaidd.

YouTube help

- www.youtube.com/watch?v=8pzGW1XfDTg&list=PL2ggVdhXSioxVEVyZsyinGanBhv5ywAL7&index=1 - trafodaeth ardderchog o broblemau cynhenid iaith grefyddol – rhaid i chi danysgrifio i'r wefan Philosophy Ninja i weld y fideos yn llawn, ond mae'n adnodd ardderchog.

Thema 3 y Fanyleb Iaith Grefyddol (Rhan 1)

B) Iaith grefyddol yn wybyddol ond yn ddiystyr

Positiffaeth Resymegol gan *Alfred J. Ayer (A.J. Ayer)* - iaith grefyddol foesegol yn ddiystyr; nid oes unrhyw fodd y gallem ni wirio a yw'r gosodiadau (e.e. mae Duw yn dda, mae llofruddio yn ddrwg) yn gywir neu'n anghywir); Anwirio – ni all unrhyw beth rwystro'r gred (Antony Flew).

Beirniadaeth o wirio: ni ellir gwirio'r egwyddor wirio ei hun; ni ellir gwirio digwyddiadau hanesyddol; datganiadau gwyddonol hollgyffredinol; mae'r cysyniad o wirio eschatolegol yn gwrth-ddweud hyn.

Beirniadaeth o anwirio: *Richard Hare* – bliks (mae'r ffordd y mae person yn gweld y byd yn rhoi ystyr iddynt, hyd yn oed os nad yw pobl eraill yn rhannu'r un safbwynt); *Basil Mitchell* – y partisan a'r dieithryn (gall rhai pethau fod yn ystyrion hyd yn oed os nad oes modd eu hanwirio); *Richard Swinburne* – teganau yn y cwpwrdd (mae'r cysyniad yn ystyrion er nad oes modd anwirio'r datganiad).

Canllawiau Addysgu:

Dylai ymgeiswyr allu esbonio'n glir sut maent yn deall bod iaith grefyddol yn fath o iaith wybyddol ond diystyr. Dylent allu esbonio nodau cyffredinol Positiffaeth Resymegol, yn nhermau ystyried iaith grefyddol, gan gyfeirio'n arbennig at egwyddorion gwirio ac anwirio yn hyn a dangos dealltwriaeth glir o sut y gellir defnyddio'r egwyddorion hyn i ddangos bod iaith grefyddol yn cael ei hystyried yn ddiystyr. Mae disgwyl i ymgeiswyr allu dangos hefyd sut mae athronwyr crefyddol wedi herio pob agwedd ar yr egwyddorion hyn ac esbonio'r heriau drwy'r cysyniad o 'Bliks' (Hare) a thrwy enghreifftiau'r cefnogwr a'r dieithryn (Mitchell) a 'teganau yn y cwpwrdd' (Swinburne).

Adnoddau Defnyddiol

Os ydych am gael trosolwg cyflym o'r pwnc sy'n benodol i'r bwrdd arholi, dechreuwch gyda throsolwg CBAC sydd ar gael ar wefan yr adnoddau digidol. Yma, ceir syniadau a gweithgareddau posibl ar gyfer myfyrwyr. O ran adnoddau, mae llyfrau'n cynnig trosolwg, crynodeb a ffocws adolygu ardderchog ar y mater. Ceir hefyd amrywiaeth o glipiau YouTube (Gweler YouTube help). Er mwyn cyflwyno themâu AA2 neu ddatblygu sgiliau AA2, ceir erthyglau a pdfs ardderchog a hygyrch sy'n trafod y materion - (gweler Adnoddau Addysgu - Digidol a YouTube help). Yr adnodd gorau un yw'r pwynt bwled olaf o dan Adnoddau digidol, yr erthygl fer ar ddiwinyddiaeth ac anwirio - mae llawer o'r is-thema hon yn seiliedig ar yr adnodd. Argymhellir bod y myfyrwyr sydd â diddordeb yn y maes hwn yn darllen yr erthygl hon.

Llyfrau:

An Introduction to the Philosophy of Religion - Brian Davies (OPUS, 1993, ISBN 0199263477), Pennod 1 – adolygiad beirniadol o iaith grefyddol a'r materion ynghylch y defnydd ohoni.

Understand the Philosophy of Religion; Teach Yourself – Mel Thompson (Hodder and Stoughton, 2003 ISBN 1444105000), Pennod 2 – trafodaeth gryno a strwythuredig o'r materion allweddol. Hygyrch iawn i fyfyrwyr.

Philosophy of Religion 1 – Religious Language - Peter Cole a John Lee (Abacus, 2007, ISBN 1898653054) – llyfr Safon Uwch penodol sy'n astudio'r materion allweddol ac yn cynnwys diagramau crynhoi a chyngor.

WJEC A2 Religious Studies – Study and Revision Guide – Delyth Ellerton-Harris (Illuminate, 2013, ISBN 1908682108), Pennod 2 – mae'n cynnig gwybodaeth yn ogystal ag adolygu trwy ddiagramau, a chwestiynau arddull arholiad. Mae'r crynodeb o'r uned yn cynnig sbardun gweledol ar gyfer gwybodaeth allweddol.

Digidol:

- http://resource.download.wjec.co.uk.s3.amazonaws.com/vtc/2017-18/17-18_2-24/u5-sow-year2-wjec.pdf - trosolwg da o'r rhan hon o'r fanyleb - syniadau defnyddiol ar gyfer addysgu'r gydran.
- <https://spaces.hightail.com/space/Y01hhlwLbh/files/fi-f5cb75b3-dbae-45ae-ae2a-a68ae7053580/fv-5ad0977b-2261-4bae-9065-d8fd119d13ed/A%20level%20Theme%203B%20Is%20religious%20language%20meaningless%20by%20Sarah%20Tyler%20from%20RS%20Review%20Jan%202008.pdf> - erthygl ddefnyddiol iawn o RS Review Ionawr 2008, yn trafod a yw iaith grefyddol yn ddiystyr.
- <https://spaces.hightail.com/space/Y01hhlwLbh/files/fi-9b3999de-987c-4035-8904-2b2bad26cd47/fv-3c8c4101-241c-4d79-9003-d842085f8698/A%20Level%20Theme%203%20Religious%20Language%20by%20Sarah%20K.%20Tyler%20from%20RS%20Review%20Jan%202012.pd> - erthygl ardderchog o RS Review Ionawr 2012 sy'n cynnig set o nodiadau adolygu ar y testun. Mae'n ymdrin â'r testun cyfan, gan ganolbwyntio ar gysyniadau allweddol.
- <https://spaces.hightail.com/space/Y01hhlwLbh/files/fi-4bfcdc17-0d58-4238-a097-556a91bdf2d3/fv-f75f3d6b-00d0-4220-ba1e-0a863c6a408d/A%20level%20Theme%203%20Religious%20Language%20by%20Sarah%20Tyler%20from%20RS%20review%20April%202006.pdf> - erthygl ardderchog o RS Review Ebrill 2006, yn trafod iaith grefyddol fel rhywbeth gwybyddol ac anwybyddol. Trafodaeth bellach ar Gemau Ieithyddol a Wittgenstein.
- <https://spaces.hightail.com/space/Y01hhlwLbh/files/fi-8403a84c-32f6-4e7a-9139-2b02d7d07150/fv-42bb2056-d02c-4773-8469-21b94cf2c94c/A%20level%20Theme%203B%20Logical%20Positivism.doc> - dogfen ddefnyddiol yn trafod positiffaeth resymegol. Mae'n cynnwys tasgau er mwyn datblygu dealltwriaeth ymhellach.
- https://www.slideshare.net/aquinas_rs/ayer-lesson-1-religious-language - gwrs strwythuredig ar A.J. Ayer ac iaith grefyddol.
- https://www.slideshare.net/aquinas_rs/ayer-lesson-2-the-verification-princip - ail gyfres strwythuredig o sleidiau ar A.J. Ayer a'r egwyddor o Wireddu.

- <https://www.slideshare.net/a.horsley/religious-language> - cyflwyniad sy'n trafod iaith Grefyddol a Gwireddu.
- http://www.alevelphilosophy.co.uk/handouts_religion/ReligiousLanguageVerificationism.pdf - erthygl gan Michael Lacewing sy'n esbonio ac yn manylu ar ddadl A.J. Ayer.
- <http://www.secularrights.com/flewfalsification.html> - set manwl a strwythuredig o nodiadau ar Antony Flew a'r Egwyddor o Anwirio. Trafod amrywiaeth o safbwyntiau gwahanol.
- <https://mrlivermore.pushmepress.com/2015/10/23/verification-and-falsification/> - tudalen ddefnyddiol, wedi'i gosod allan yn dda ar Wireddu ac Anwirio o Adran Athroniaeth Sevenoaks School.
- http://www.politik-salon.de/files/theory_of_falsification.pdf Dyma'r testun cynradd ar gyfer y maes hwn o'r fanyleb – mae hefyd yn un o'r erthyglau athroniaeth mwyaf poblogaidd erioed.

YouTube help:

- <https://www.youtube.com/watch?v=381eZrBU86s&t=1s&list=PL2ggVdhXSioxVEVyZsyinGanBhv5ywAL7&index=2> - rhaid i chi danysgrifio i'r wefan Philosophy Ninja i weld y fideos yn llawn, ond mae'n adnodd ardderchog.
- <https://www.youtube.com/watch?v=jXSGuGq63eo&list=PL2ggVdhXSioxVEVyZsyinGanBhv5ywAL7&index=3> - rhaid i chi danysgrifio i'r wefan Philosophy Ninja i weld y fideos yn llawn, ond mae'n adnodd ardderchog. Mae'n trafod syniadau ar gyfer rhan a neu b, gan ystyried ysgolheigion sy'n herio'r egwyddor o Wireddu.
- <https://www.youtube.com/watch?v=kpFvgDGEvrM&index=4&list=PL2ggVdhXSioxVEVyZsyinGanBhv5ywAL7> - rhaid i chi danysgrifio i'r wefan Philosophy Ninja i weld y fideos yn llawn, ond mae'n adnodd ardderchog.
- <https://www.youtube.com/watch?v=wJKobhY7KD0&list=PL2ggVdhXSioxVEVyZsyinGanBhv5ywAL7&index=5> - rhaid i chi danysgrifio i'r wefan Philosophy Ninja i weld y fideos yn llawn, ond mae'n adnodd ardderchog. Ar gyfer (a) neu (b) heriau ysgolheigaidd i'r egwyddor o Anwirio.
- https://www.youtube.com/watch?v=aUrRTLZmj_4&t=59s - fideo defnyddiol a strwythuredig, yn trafod amrywiaeth o safbwyntiau, wedi'i ddatblygu ar gyfer Athroniaeth U2.
- <https://www.youtube.com/watch?v=Xs45uy7aHSY> - fideo defnyddiol a manwl iawn wedi'i gynhyrchu gan Adran Astudiaethau Crefyddol Haydon School er mwyn adolygu'r pwnc. Wedi'i greu gyda Explain Everything™ Interactive Whiteboard for iPad.
- <https://www.youtube.com/watch?v=TgmEEDyeDv8> - fideo o Harry Potter – Hermione ac eraill yn cynnig tystiolaeth i herio'r *Hallows* fel myth/chwedl. Pam fyddai Harry yn parhau i gredu eu bod yn real? Codi'r materion o Anwirio – *'nothing can counter belief'* (Antony Flew).
- <https://www.youtube.com/watch?v=dPer6gkbbDw> - fideo'n trafod Antony Flew a dameg y Garddwr Anweledig - darlith gan yr Athro Matt McCormick. Manwl ac yn canolbwyntio ar yr hyn sy'n bwysig.
- <https://www.youtube.com/watch?v=TaT5xIkL8eA> - cyflwyniad hwylus gan Antony Flew – Anwirio – Cydweddiad yr Ardd gan John Wisdom.

Thema 3 y Fanyleb Iaith Grefyddol (Rhan 1)

C) Iaith grefyddol yn anwybyddol a chydweddiadol

Cyfrannedd a phriodoli (Sant Thomas Aquinas) a meintiolwr a datgelu (Ian Ramsey). Heriau gan gynnwys i ba raddau y gall cydweddiadau gynnig mewnwelediad ystyrion i iaith grefyddol.

Ystyried sut gellir defnyddio'r ddau safbwynt hyn (Aquinas/Ramsey) fel cymorth er mwyn deall dysgeidiaeth grefyddol.

Canllawiau Addysgu:

Yn yr adran hon dylai ymgeiswyr allu esbonio sut mae gwaith Aquinas a Ramsay wedi dangos bod swyddogaeth iaith grefyddol yn cael ei deall yn well fel iaith anwybyddol. Dylai ymgeiswyr allu dangos sut y gwrthododd Aquinas iaith ddiawmws ac amwys o blaid iaith gydweddiadol fel ffurf ieithyddol fwy priodol i siarad amdani, gan ennill dealltwriaeth ddyfnach o Dduw o ganlyniad. Disgwylir dealltwriaeth glir o ystyr cydweddiad cyfrannedd a phriodoli i Aquinas. Dylai ymgeiswyr ddangos y datblygodd Ramsay syniadau Aquinas am y defnydd o gydweddiad yn yr ugeinfed ganrif, a thrwy gyfeirio at ieithoedd yn nhermau modelau a goleddfwr. Dylai ymgeiswyr fod yn barod i esbonio'r gwahanol heriau a godwyd yn erbyn iaith gydweddiadol fel ffurf ystyrion ar iaith i fynegi credoau a syniadau crefyddol.

Adnoddau Defnyddiol

Os ydych am gael trosolwg cyflym o'r pwnc sy'n benodol i'r bwrdd arholi, dechreuwch gyda throsolwg CBAC sydd ar gael ar wefan yr adnoddau digidol. Yma, ceir syniadau a gweithgareddau posibl ar gyfer myfyrwyr. O ran adnoddau, mae llyfrau'n cynnig trosolwg, crynodeb a ffocws adolygu ardderchog ar y mater. Er mwyn cyflwyno themâu AA2 neu ddatblygu sgiliau AA2 ceir erthyglau a pdfs ardderchog a hygyrch sy'n trafod y materion - (gweler Adnoddau Digidol a YouTube help.)

Llyfrau:

An Introduction to the Philosophy of Religion - Brian Davies (OPUS, 1993, ISBN 0199263477), Pennod 2 - adolygiad beirniadol o iaith grefyddol.

Understand the Philosophy of Religion; Teach Yourself – Mel Thompson (Hodder and Stoughton, 2003 ISBN 1444105000), Pennod 2 – trafodaeth gryno a strwythuredig o'r materion allweddol. Hygyrch iawn i fyfyrwyr.

Philosophy of Religion 1 – Religious Language - Peter Cole a John Lee (Abacus, 2007, ISBN 1898653054) – llyfr Safon Uwch penodol sy'n astudio'r materion allweddol ac yn cynnwys diagramau crynhoi a chyngor.

WJEC A2 Religious Studies – Study and Revision Guide – Delyth Ellerton-Harris (Illuminate, 2013, ISBN 1908682108), Pennod 2 - mae hyn yn cynnig gwybodaeth yn ogystal ag adolygu trwy ddiagramau, a chwestiynau arddull arholiad. Mae'r crynodeb o'r uned yn cynnig sbardun gweledol am wybodaeth allweddol.

Digidol:

- http://resource.download.wjec.co.uk.s3.amazonaws.com/vtc/2017-18/17-18_2-24/u5-sow-year2-wjec.pdf - trosolwg da o'r rhan hon o'r fanyleb - syniadau defnyddiol ar gyfer addysgu'r gydran.
- https://www.huffingtonpost.com/bert-montgomery/of-an-invisible-rabbit-an_b_9551764.html - erthygl ardderchog sy'n llunio cymariaethau rhwng Harvey y Gwnigen Anweledig a'r Atgyfodiad.
- <https://prezi.com/2ihadaqomubi/analogy-of-attribution-and-proportionality/> – dogfen word ardderchog a manwl ar gyfrannedd a phriodoli Sant Thomas Aquinas.
- <https://prezi.com/2ihadaqomubi/analogy-of-attribution-and-proportionality/> - cyflwyniad defnyddiol, wedi'i strwythuro'n dda: Cydweddiad cyfrannedd a phriodoli.
- www.illuminatepublishing.com/.../WJEC-A2-Religious-Studies-SRG-Sample.pdf - trafodaeth ystyrlon gan CBAC ar y cysyniad o iaith grefyddol fel rhywbeth anwybyddol. Sôn am elfennau gwahanol y thema. Cynnig amrywiaeth o enghreifftiau, map meddwl defnyddiol a phwyntiau trafod AA2.
- <https://spaces.hightail.com/space/Y01hhlwLbh/files/fi-9eafc1d3-c11f-41d3-96f1-08eba4af3f01/fv-ebb06177-4b4a-42b7-a326-4ec85f4167e3/A%20Level%20Theme%203%20Analogy%20by%20Jon%20Mayled%20Jan%202013.pdf> - o RS Review, Ionawr 2013 – erthygl ar gydweddiad gan John Mayled.

YouTube help:

- <https://www.youtube.com/watch?v=EHW4sbHYEyg&index=6&list=PL2ggVdhXSioxVEVyZsyinGanBhv5ywAL7> - bydd rhaid i chi danysgrifio i'r wefan Philosophy Ninja ar gyfer y fideo llawn, ond mae'n adnodd ardderchog ar y cysyniad o iaith grefyddol fel cydweddiad.

Adnoddau eraill:

- "Harvey": (DVD) Drama gomedï o 1950 gyda James Stewart yn serennu. Stori Elwood P. Dowd, sydd â ffrind 'pooka' o'r enw Harvey yn ffrind gorau – sy'n gwningen anweledig chwe throedfedd a thair modfedd a hanner.
- Salm 119:4; Daniel 2:20-21; 1 Corinthiaid 3:19; Ioan 1:1-5 a Genesis 1:26-27 - darnau gwahanol awgrymedig o'r Beibl er mwyn archwilio i'r defnydd o iaith grefyddol sy'n gysylltiedig â chysyniad Sant Thomas Aquinas o gydweddiad.

Thema 4 y Fanyleb Iaith Grefyddol (Rhan 2)

A) Iaith grefyddol yn anwybyddol ac yn symbolaidd

Swyddogaeth symbolau (*John Randall*); Duw fel yr hyn sy'n bwysig i ni yn y pen draw (*Paul Tillich*). Heriau gan gynnwys a yw symbol yn ddigonol neu'n cynnig y mewnwelediad cywir. Heriau gan gynnwys a yw symbol yn ddigonol neu'n cynnig y mewnwelediad cywir.

Canllawiau Addysgu:

Mae'r adran hon yn gofyn i ymgeiswyr ddatblygu eu dealltwriaeth o iaith grefyddol fel rhywbeth anwybyddol ymhellach, drwy allu esbonio sut mae Randall (swyddogaeth) a Tillich (yr hyn sy'n bwysig i ni yn y pen draw) yn cyfeirio at ddefnyddio iaith symbolaidd fel ffurf briodol ar gyfer darparu dealltwriaeth ddyfnach a mwy ystyrlon o greddau a chysyniadau crefyddol. Cynghorir canolfannau i ddefnyddio enghreifftiau priodol un neu fwy o draddodiadau crefyddol i helpu ymgeiswyr i esbonio syniadau Randall a Tillich. Dylai ymgeiswyr fod yn barod i esbonio'r gwahanol heriau a godwyd yn erbyn iaith symbolaidd fel ffurf ystyrlon ar iaith i fynegi credoau a syniadau crefyddol.

Adnoddau Defnyddiol

Os ydych am gael trosolwg cyflym o'r pwnc sy'n benodol i'r bwrdd, dechreuwch gyda throsolwg CBAC sydd ar gael ar wefan yr adnoddau digidol. Yma, ceir syniadau a gweithgareddau posibl ar gyfer myfyrwyr. Mae'r pdf o dan Adnoddau - Digidol, ail bwynt bwled, yn un sy'n cynnig esboniad cyflawn, yn enwedig ar gyfer U2. Mae Philosophy Ninja yn cynnig fideo ardderchog ar y cysyniad o iaith Grefyddol – byddai'n rhaid i chi brynu'r holl ffilm (gweler YouTube help). Er mwyn cyflwyno themâu AA2 NEU ddatblygu sgiliau AA2 ceir erthyglau a pdfs ardderchog a hygyrch sy'n trafod y materion - (gweler Adnoddau Digidol).

Llyfrau:

Teach Yourself – Mel Thompson (Hodder and Stoughton, 2003 ISBN 0340867574), Pennod 2 – trafodaeth gryno a strwythuredig o'r materion allweddol. Hygyrch iawn i fyfyrwyr.

Athroniaeth Crefydd 1 – Iaith Grefyddol - Peter Cole a John Lee (Abacus, 2007, ISBN 1898653054) – llyfr Safon Uwch penodol sy'n astudio'r materion allweddol ac yn cynnwys diagramau crynhoi a chyngor.

WJEC A2 Religious Studies – Study and Revision Guide – Delyth Ellerton-Harris (Illuminate, 2013, ISBN 1908682108), Pennod 2 – mae'n cynnig gwybodaeth yn ogystal ag adolygu trwy ddiagramau, a chwestiynau arddull arholiad. Mae'r crynodeb o'r uned yn cynnig sbardun gweledol am wybodaeth allweddol.

Digidol:

- http://resource.download.wjec.co.uk.s3.amazonaws.com/vtc/2017-18/17-18_2-24/u5-sow-year2-wjec.pdf - trosolwg da o'r rhan hon o'r fanyleb - syniadau defnyddiol ar gyfer addysgu'r gydran.
- https://static.pushmepress.com/assets/docs/Myth_and_Symbol.pdf - U2 Myth and Symbol: Religious Language in Context – pdf manwl sydd wedi'i esbonio'n dda. Yn cynnwys tasgau i ymchwilio'n bellach i'r mater.
- <http://www.philosophyzer.com/john-herman-randall-jnr/> - erthygl ddefnyddiol a manwl o Philosophyzer ar safbwynt John Randall. Mae Archifau Tag yn arwain at erthyglau pellach sy'n ymdrin â Paul Tillich a Natur Iaith Grefyddol.
- <https://spaces.hightail.com/space/Y01hhlwLbh/files/fi-9b3999de-987c-4035-8904-2b2bad26cd47/fv-3c8c4101-241c-4d79-9003-d842085f8698/A%20Level%20Theme%203%20Religious%20Language%20by%20Sarah%20K.%20Tyler%20from%20RS%20Review%20Jan%202012.pd> - erthygl ardderchog o RS Review Ionawr 2012 sy'n cynnig set o nodiadau adolygu ar y testun. Mae'n trafod y testun cyfan, gan ganolbwyntio ar gysyniadau allweddol. Erthygl adolygu ardderchog, wedi'i gosod allan yn dda ac yn adolygu'r cysyniadau sy'n cael eu trafod yn y thema gyfan.
- <https://shahrukh486.wordpress.com/tag/a2-religious-studies-revision> - Tillich yn gryno – tudalen adolygu da a manwl.
- <https://mtabaczek.files.wordpress.com/2012/02/paul-tillich.pdf> - erthygl ynghylch *Reason and Relevation, Being and God* gan Paul Tillich – codi cwestiynau da, esboniad da a manwl o'r materion allweddol.
- <http://michaelgleghorn.com/documents/PaulTillichsTheology.pdf> - erthygl dda ar ddamcaniaeth symbolau Tillich.
- http://www.tere.org/assets/downloads/secondary/pdf_downloads/Alevel/RelLang.pdf - pdf U2 wedi'i osod allan yn dda sy'n trafod iaith Grefyddol - trosolwg da gyda phwyntiau allweddol wedi'u hesbonio trwy'r adnodd.
- <http://www.alevelphilosophy.co.uk/resources/free-handouts-library/handouts-library/philosophy-of-religion/#faith> - dolenni cyswllt i amrywiaeth o erthyglau, cyflwyniadau PowerPoint a thafleuni gan Michael Lacewing - ar faterion gwahanol, yn cynnwys iaith Grefyddol.

YouTube help

- <https://www.youtube.com/watch?v=ITbQRhbNNRQ&index=7&list=PL2ggVdhXSioxVEVyzsyinGanBhv5ywAL7> - trafod y cysyniad o iaith grefyddol fel symbol. Hygyrch a manwl iawn. Gellir prynu'r ffilm gyfan o wefan Philosophy Ninja.

Thema 4 y Fanyleb Iaith Grefyddol (Rhan 2)

B) Iaith grefyddol yn anwybyddol ac yn fytholegol

Ffurf gymhleth ar iaith fytholegol sy'n cyfathrebu gwerthoedd a mewnwleidiad i bwrpas bodolaeth.

Tystiolaeth gefnogol – mythau mewn amrywiol ffurfiau er mwyn cyfleu ystyr: mythau'r creu; mythau daioni yn erbyn drygioni; mythau arwrol. Mythau yn gymorth i oresgyn ofn o'r hyn sy'n ddieithr; mythau fel ffordd effeithiol o drosglwyddo gwerthoedd crefyddol, cymdeithasol a moesegol.

Heriau: problem mythau sy'n cystadlu â'i gilydd; mae ystyron mythau yn newid gydag amser am eu bod yn adlewyrchu gwerthoedd cymdeithas fel lluniadau cymdeithasol; dadfytholegu mythau yn arwain at amrywiol ddehongliadau, mae mythau yn aml yn anghydnaws â dealltwriaeth wyddonol o'r byd.

Canllawiau Addysgu:

Yn debyg i 4A, yn adran 4B dylai ymgeiswyr allu esbonio sut y gellir deall iaith grefyddol fel iaith fytholegol, fel ffurf ar iaith anwybyddol. Unwaith eto, cynghorir canolfannau i ddefnyddio enghreifftiau priodol o un traddodiad crefyddol neu fwy i helpu ymgeiswyr i esbonio'r ffordd mae iaith fytholegol yn cyfathrebu gwerthoedd a dealltwriaeth o bwrpas bodolaeth ac felly'n cyflawni swyddogaeth debyg i iaith grefyddol. Dylai ymgeiswyr fod yn barod i esbonio'r gwahanol heriau a godwyd yn erbyn iaith fytholegol i fel ffurf ystyrllon ar iaith i fynegi credoau a syniadau crefyddol.

Adnoddau Defnyddiol

Os ydych am gael trosolwg cyflym o'r pwnc sy'n benodol i'r bwrdd arholi, dechreuwch gyda throsolwg CBAC sydd ar gael ar wefan yr adnoddau digidol. Yma, ceir syniadau a gweithgareddau posibl ar gyfer myfyrwyr. O ran adnoddau, mae llyfrau'n cynnig trosolwg, crynodeb a ffocws adolygu ardderchog ar y mater. Er mwyn cyflwyno themâu AA2 neu ddatblygu sgiliau AA2 ceir erthyglau a pdfs ardderchog a hygyrch sy'n trafod y materion - (o dan Adnoddau – Digidol.)

Llyfrau:

WJEC/Eduqas Religious Studies for A level Year 2 and A2 Philosophy of Religion – Peter Cole and Karl Lawson (Illuminate, 2018, ISBN 191120839X), Pennod 4 – yr adnodd arnodedig sy'n ymdrin â phob elfen o'r fanyleb.

Philosophy of Religion 1 – Religious Language - Peter Cole a John Lee (Abacus, 2007, ISBN 1898653054) – llyfr Safon Uwch penodol sy'n astudio'r materion allweddol ac yn cynnwys diagramau crynhoi a chyngor.

WJEC A2 Religious Studies – Study and Revision Guide – Delyth Ellerton-Harris (Illuminate, 2013, ISBN 1908682108), Pennod 2 – mae'n cynnig gwybodaeth yn ogystal ag adolygu trwy ddiagramau, a chwestiynau arddull arholiad. Mae'r crynodeb o'r uned yn cynnig sbardun gweledol am wybodaeth allweddol.

Digidol:

- http://resource.download.wjec.co.uk.s3.amazonaws.com/vtc/2017-18/17-18_2-24/u5-sow-year2-wjec.pdf - trosolwg da o'r rhan hon o'r fanyleb - syniadau defnyddiol ar gyfer addysgu'r gydran.
- http://resource.download.wjec.co.uk.s3.amazonaws.com/vtc/2016-17/16-17_2-18/wjec/en/pdf/cognitive-ao2.pdf - taflen ddefnyddiol a gwerthusol, sy'n herio'r egwyddor o anwiro.
- <https://spaces.hightail.com/space/YXimc/files/fi-a8355df6-e08a-43f2-96ab-61af419928a7/fv-8891d8e3-3504-4f02-afe7-7d69e05a2299/A%20level%20Theme%204%20Religious%20Language%20by%20Sarah%20Tyler%20from%20RS%20review%20April%202006.pdf> - erthygl ardderchog U2 yn trafod iaith grefyddol.
- <http://peped.org/philosophicalinvestigations/whizz-through-powerpoint-religious-language/> - PowerPoint manwl sydd wedi'i esbonio'n dda yn trafod iaith grefyddol.
- <http://www.alevelphilosophy.co.uk/resources/free-handouts-library/handouts-library/philosophy-of-religion/#faith> - dolenni cyswllt i amrywiaeth o erthyglau, cyflwyniadau PowerPoint a thafleuni gan Michael Lacewing - ar faterion gwahanol, yn cynnwys iaith Grefyddol.
- <https://www.slideshare.net/a.horsley/religious-language> - trafod y cysyniadau allweddol yn ofalus o bob un o'r tair adran yn y fanyleb. Trosolwg defnyddiol gydag enghreifftiau.
- https://www.hoddereducation.co.uk/media/Documents/magazine-extras/RS%20Review/RS%20Rev%20Vol%209%20No%203/RSRev-9_3-centrespread.pdf?ext=.pdf - crynodeb ardderchog a hygyrch iawn ar un dudalen o'r elfennau allweddol yn gysylltiedig ag iaith Grefyddol.
- <http://peped.org/philosophicalinvestigations/powerpoint-myth-imaginal-theology/> - adnodd defnyddiol yn edrych ar y defnydd o fythau mewn iaith grefyddol.
- <https://www.slideshare.net/ndaquiar/myth-religious-language> - ffocws da ar iaith grefyddol sy'n gysylltiedig â mythau.

Thema 4 y Fanyleb Iaith Grefyddol (Rhan 2)

C) Iaith grefyddol fel gêm ieithyddol

Ystyrion i bobl sy'n cymryd rhan yn yr un gêm ieithyddol (*Ludwig Wittgenstein*).

Tystiolaeth gefnogol – ffurf anwybyddol ar iaith yn darparu ystyr i'r sawl sy'n cymryd rhan mewn gêm ieithyddol; ystyried y defnydd o iaith yn hytrach nag ystyr; mae gemau ieithyddol yn cydweddu â damcaniaeth cydlyniad cywirdeb; iaith grefyddol fel modd o fynegi cred.

Heriau gan gynnwys gwrthod unrhyw osodiadau cywir ym maes crefydd y gellir eu gwirio mewn modd empirig; nid yw'n caniatáu ar gyfer sgysiau ystyrion rhwng gwahanol grwpiau o ddefnyddwyr iaith; nid yw'n darparu ystyr digonol ar gyfer y gair 'Duw'.

Canllawiau Addysgu:

Dylai ymgeiswyr allu esbonio sut mae iaith grefyddol yn gêm ieithyddol sy'n cynrychioli math arbennig o fywyd. Dylid esbonio damcaniaeth iaith Wittgenstein o ran ei ddatblygiad o 'iaith lluniau' i fath o iaith a oedd yn ymwneud yn benodol â gweithgaredd penodol mewn bywyd, ac felly'n ystyrion i'r rhai a oedd yn rhan o'r gêm. Dylai ymgeiswyr gyfeirio at enghreifftiau priodol i egluro damcaniaeth Wittgenstein yn ogystal â thystiolaeth gefnogol briodol, yn cynnwys damcaniaeth cydlyniad gwirionedd. Mae *Puzzle of God*, Pennod 2 gan Vardy (William Collins) yn cynnwys cyflwyniad defnyddiol i hyn. Dylai ymgeiswyr fod yn barod i esbonio'r gwahanol heriau i gemau ieithyddol Wittgenstein.

Adnoddau Defnyddiol

Os ydych am gael trosolwg cyflym o'r pwnc sy'n benodol i'r bwrdd arholi, dechreuwch gyda throsolwg CBAC sydd ar gael ar wefan yr adnoddau digidol. Yma, ceir syniadau a gweithgareddau posibl ar gyfer myfyrwyr. Mae'r adnoddau o dan Adnoddau – Llyfrau (isod) yn cynnig trosolwg, crynodeb a ffocws adolygu ardderchog ar y mater. Ceir fideos ardderchog yn ogystal â phodlediad ar Ludwig Wittgenstein (gweler YouTube help). I gyflwyno themâu AA2 neu ddatblygu sgiliau AA2, mae'r clip *Philosophy Ninja* yn ardderchog ar Gemau Ieithyddol (Gweler YouTube help) a cheir erthyglau a pdfs ardderchog a hygyrch pellach yn trafod y materion, gweler Adnoddau - digidol).

Llyfrau:

WJEC/Eduqas Religious Studies for A level Year 2 and A2 Philosophy of Religion – Peter Cole and Karl Lawson (Illuminate, 2018, ISBN 191120839X), Pennod 4 – yr adnodd arnodedig sy'n ymdrin â phob elfen o'r fanyleb.

WJEC A2 Religious Studies – Study and Revision Guide – Delyth Ellerton-Harris (Illuminate, 2013, ISBN 1908682108), Pennod 2 – mae'n cynnig gwybodaeth yn ogystal ag adolygu trwy ddiagramau, a chwestiynau arddull arholiad. Mae'r crynodeb o'r uned yn cynnig sbardun gweledol am wybodaeth allweddol.

Teach Yourself – Mel Thompson (Hodder and Stoughton, 2003 ISBN 0340867574), Pennod 2 – trafodaeth gryno a strwythuredig o'r materion allweddol. Hygyrch iawn i fyfyrwyr.

Philosophy of Religion 1 – Religious Language - Peter Cole a John Lee (Abacus, 2007, ISBN 1898653054) – llyfr Safon Uwch penodol sy'n astudio'r materion allweddol ac yn cynnwys diagramau crynhoi a chyngor.

Digidol:

- http://resource.download.wjec.co.uk.s3.amazonaws.com/vtc/2017-18/17-18_2-24/u5-sow-year2-wjec.pdf - trosolwg da o'r rhan hon o'r fanyleb - syniadau defnyddiol ar gyfer addysgu'r gydran.
- <https://spaces.hightail.com/space/Y01hhlwLbh/files/fi-f5cb75b3-dbae-45ae-ae2a-a68ae7053580/fv-5ad0977b-2261-4bae-9065-d8fd119d13ed/A%20level%20Theme%203B%20Is%20religious%20language%20meaningless%20by%20Sarah%20Tyler%20from%20RS%20Review%20Jan%202008.pdf> - erthygl sy'n ystyried a yw iaith grefyddol yn ddiystyr. Adnodd da yn AA2.
- <http://www.alevelphilosophy.co.uk/resources/free-handouts-library/handouts-library/philosophy-of-religion/#faith> - dolenni cyswllt i amrywiaeth o erthyglau, cyflwyniadau PowerPoint a thafenni gan Michael Lacewing - ar faterion gwahanol, yn cynnwys iaith Grefyddol.
- https://www.hoddereducation.co.uk/media/Documents/magazine-extras/RS%20Review/RS%20Rev%20Vol%209%20No%203/RSRev-9_3-centrespread.pdf?ext=.pdf - crynodeb ardderchog a hygyrch iawn ar un dudalen o'r elfennau allweddol yn gysylltiedig ag iaith Grefyddol.
- <https://www.slideshare.net/PhilosophicalInvestigations/religious-language-51428330> - trosolwg da o'r cwestiwn o iaith Grefyddol.

YouTube help

- <https://www.youtube.com/watch?v=idQiShiG1PA&list=PL2ggVdhXSioxVEVyZsyinGanBhv5ywAL7&index=8> - Philosophy Ninja – canolbwyntio ar gemau ieithyddol – hygyrch a manwl iawn.
- <https://www.youtube.com/watch?v=DXDT4xEevo8> - ffilm fywiog wedi'i hanimeiddio yn trafod dau fath o bersonoliaeth fel mae Alan Watts yn eu diffinio.
- <https://www.youtube.com/watch?v=pQ33gAyhg2c> - ffilm hygyrch iawn ar Ludwig Wittgenstein: ei fywyd a'i waith.
- <https://www.youtube.com/watch?v=s9jYaTCn8vw> - podlediad o 'In Our Time' BBC Radio Four ynglŷn â Ludwig Wittgenstein.
- https://www.youtube.com/watch?v=VqW_PFI-Xs4 - Philosophy Bites ar Ludwig Wittgenstein – trafodaeth ar feddwl a gwaith Wittgenstein - hygyrch ar ffurf cwestiwn ac ateb.